

Statsforvalteren i Innlandet

Vår ref.:

Deres ref.:

Dato:

Høringsuttalelse – forslag til ny Forskrift om fiske i Randsfjorden og ifallende elver og bekker

Bakgrunn

Statsforvalteren i Innlandet har lagt ut «Forskrift om fiske i Randsfjorden med ifallende elver og bekker» på høring, med høringsfrist 1. desember.

Randsfjorden er ifølge tilstands- og tiltaksbasen vann-nett.no i *moderat* tilstand. Dette er begrunnet gjennom en faglig vurdering av tilstanden for parameteren *Fisk*, og da mer spesifikt storørret og storørøye. Begge arter er attraktive for både sportsfiskere og mer tradisjonelle garn- og håndsnørefiskere, og fiskeforskriften er således et viktig virkemiddel for å ivareta artene.

Med tanke på at vannområde Randsfjordens hovedformål er å arbeide for å nå målet om *god* tilstand i Randsfjorden og tilløpende elver og bekker, mener vi det kunne vært fornuftig å inkludert oss i arbeidet med utarbeidelsen av forskriftsforslaget.

Vurdering og drøfting

Forslag til fiskeforskrift har en intensjon om å gi ørret- og røyebestanden beskyttelse mot overbeskatning samtidig som den ikke skal være til hinder for en rasjonell utnyttelse av de andre fiskebestandene i sjøen. Et av hovedelementene er da å skjerme ørret og røye mot beskatning under gytevandring og gytetid, samt at det er satt begrensninger på bruk av redskap som er særlig effektiv på ørret og røye.

Sammenlignet med nåværende fiskeforskrift foreslås følgende hovedendringer:

- Økt minstemål for ørret fra 30 cm til 50 cm
- Fredning av all naturlig rekruttert ørret mot beskatning fra fiske med stang og håndsnøre
- Sterkere begrensninger i fisketid og redskapsbruk ved garnfiske, spesielt i nordre del av Randsfjorden for å skjerme ørret på gytevandring og på næringsvandring knyttet til krøklas gyting
- Maksimalmål for røye på 40 cm

Etter vår vurdering er det positivt at fiskeforskriften nå er tatt opp til revisjon, og at det legges opp til en generell innstramming i beskatningsmuligheten på ørret og røye. I flere sammenhenger er det tydelig at det gjort et kompromiss mellom hensynet til fiskebestandene og hensynet til brukergruppene, og vi har forståelse for at dette er gjort for å få oppslutning og lojalitet om forskriften. Etter vår oppfatning virker det som om de fleste kompromissene er knyttet til hensynet til trollingfiskere i fjorden og grunneierinteressene i Dokkavassdraget.

Vannområde Randsfjorden støtter Statsforvalteren fullt ut i formålet med forskriften og i mange av hovedgrepene. Enkelte paragrafer mener vi med hell kunne vært strammet inn ytterligere, mens det er andre paragrafer vi er usikre på om vil ha den ønskede effekt. Nedenfor kommer vi med noen innspill og vurderinger knyttet til utvalgte paragrafer.

Drøfting av og innspill til utvalgte paragrafer

§ 2. Geografisk virkeområde

I følge paragrafen gjelder forskriften så langt ørret fra Randsfjorden går opp. Sett i sammenheng med § 12 betyr det at det ikke er tillatt å fiske på bekkeørret (villfisk) i elvene. Det bør presiseres, f.eks i § 12 at det er lov å fiske villfisk i elvene utenfor fredningsperioden som fremkommer av § 4.

§ 4. Fredningsbestemmelser i elver, bekker og ospartier

Vannområdet støtter at osområdene til Gjersjøelva og Minnelva inkluderes i paragrafen.

§ 5. Fredningssoner på gyteplasser for røye

Det er lite kunnskap om størrøya i Randsfjorden, deriblant kjente gyteplasser og til en viss grad bruken av disse. Pavels & Bekkevold (2006) oppgir at gyting gjennomføres i perioden fra midten av oktober til midten av november. Fra andre røyevann er det allment kjent at tidlig isfiske på varpene helt inn mot juletider kan gi god fangst. Sett i lys av manglende spesifikk kunnskap fra Randsfjorden, samt erfaringer fra andre plasser, er det vannområdets oppfatning at en fredningsperiode fra 1. oktober – 15. november blir for kort. Etter vårt syn burde perioden vært forlenget til minst 30. november, og aller helst til 31. desember.

§ 6. og 7.

Det er vanskelig å finne metoder som legger til rette for beskatning av arter som bør beskattes, mens det samtidig legges opp til et større vern av storørret og størrøye. I all hovedsak er det vår oppfatning at forslag til fiskeforskrift klarer denne balansegangen.

Det legges opp til en innstramming med tanke på garnfiske, og da først og fremst i nordre del av Randsfjorden og i Dokka-Etna. Dette gjøres for å spare storørret på gytevandring fra 10. juli og utover høsten, og på næringsvandring i forbindelse med krøklas gyting på vårparten. Etter vår mening kunne imidlertid innstrammingen vært strengere, først og fremst med tanke på garnfisket etter gytevandrende storørret i august. I forslag til forskrift åpnes det, som tidligere, for garnfiske i nordre del av Randsfjorden og i Dokka-Etna i perioden 1.-15. august. Sett i samsvar med øvrige innstramminger er det veldig unaturlig at det skal åpnes for 15 dagers garnfiske i dette området, og i en periode da nettene begynner å bli mørke nok til at garnfiske blir effektivt samtidig som det er mange gytefisk på oppvandring. Ideelt sett burde det etter vår mening ikke vært garnfiske i denne sårbare perioden. Dersom det er svært viktig å hensynta brukerinteressene i dette tilfellet, og åpne for et visst garnfiske i august, burde perioden vært avgrenset til maksimalt 1.-10. august.

§ 11. Minstemål og maksimum

Nåværende fiskeforskrift har minstemål for ørret på 30 cm. I nytt forslag økes minstemålet for ørret til 50 cm samtidig som det settes maksimum for storrøye på 40 cm.

En økning av minstemålet fra 30 cm til 50 cm virker på mange måter som et unødvendig grep samtidig som villfisk fredes (§12). I praksis vil det si at man freder settefisk slik at den skal kunne gjennomføre flere gytinger før den kan tas ut. Med det utsettingsregimet som er i Randsfjorden, med unaturlig genetiske utvalg, samt en betydelig risiko for feilvandring, vil et økt minstemål etter vår mening på sikt virke mot sin hensikt og forringe de naturlige stammene. Økt minstemål vil være et fornuftig grep dersom villfisken ikke fredes (se kommentar til §12). Enkelte sportsfiskemiljøer vil antagelig kunne ha glede av om settefisken fredes frem til 50 cm, men det synes ikke å være et tungtveiende argument sammenlignet med ulempene det vil medføre for villfisken.

Sett i sammenheng med fredning av vill ørret (§12) er det naturlig å stille spørsmål ved om tilsvarende virkemiddel burde vært tatt i bruk for storrøye, i den grad det er mulig. Storrøya er minst like hardt presset som storørreten, og bestanden blir ikke kultivert for å opprettholde et høstbart overskudd på samme måte som for storørret. Randsfjorden har imidlertid også en mindre røyeform som ikke er truet, men som heller ikke er regnet som en fisk med særlig matverdi. Foreslått minstemål på 40 cm er et steg i retning av fredning av storrøye, men fisk på 40 cm er fortsatt fisk som har verdi på et storrøyevarp. Med tanke på at de mindre røyene ikke er ettertraktet hverken av sportsfiskere eller «matfiskere», kunne man tenkt seg en fullstendig fredning av røye. Vannområdets forslag er imidlertid at maksimum for røye reduseres til 30 cm, for i enda større grad å verne om kjønnsmodne individer av storrøye.

§ 12. Fredning av aure med fettfinne

Forslag til fiskeforskrift legger opp til at all naturlig rekruttert fisk (fisk med fettfinne) som fanges med stang og håndsnøre, skal settes ut igjen umiddelbart. Dette er et kraftig grep for å ivareta villfisken.

Vannområdet har en viss bekymring knyttet til om dette vil få de konsekvenser man ønsker. Villørretens største utfordring er etter vår oppfatning ikke fiske med stang eller håndsnøre. Nær sagt alle undersøkelser i gytebekker og -elver viser at produksjonen er mindre enn det man kan forvente. De bakenforliggende årsakene er mange og sammensatte (partikkelforurensning, næringssaltavrenning/-utslipp, fysiske inngrep, vassdragsregulering), men for fisken gjør det seg gjeldende i mangel på egnede gyteområder, mangel på skjul for yngel og mangel på egnede oppvekstmiljøer. Kompenserende tiltak, de få stedene det gjennomføres, gjøres ofte av lokale jeger- og fiskerforeninger eller lignende. Etter vår mening er det avgjørende for storørreten at forholdene i elver og bekker forbedres kraftig. For å få til det er vi avhengig av samarbeid med lokale lag og foreninger, skoler m.fl. Erfaring viser at slike samarbeid står klart sterkest om det ligger brukerinteresser, i dette tilfellet muligheten for mer fisk å fiske på, til grunn. Vannområdet er derfor bekymret for om en fredning av villfisk vil medføre at den lokale interessen og engasjementet for biotopforbedrende tiltak synker.

Etter vår mening er det også lite samsvar mellom å frede villfisk for fangst med stang og håndsnøre samtidig som det er tillatt å fiske gytevandrende storørret med garn.

Vi er også svært opptatt av at en eventuell villfiskfredning ikke må tolkes som en resignasjon. Det siste vi ønsker er en etablert oppfatning av at settefisk skal være den varige løsningen for å ha en stamme med høstbar Randsfjordørreten. Etter vårt syn må det arbeides målrettet for å øke naturlig rekruttering, slik at forvaltningen på sikt kan redusere eller i beste fall fjerne utsettingspåløst.

§ 13. Oppgaveplikt

Vannområdet støtter forslaget om oppgaveplikt for alle som har fisket innenfor forskriftens virkeområde. Bedre fangststatistikk vil være et viktig grunnlag for mer kunnskap om fiskebestandene. Dagens situasjon, med særdeles mangelfull innrapportering, er ikke tilfredsstillende. Vannområdet oppfordrer Statsforvalteren til å gjøre et grundig forarbeid og finne en rapporteringsmetode som både er enkel og som favner både moderne sportsfiskere og tradisjonelle garn- og håndsnørefiskere.

Mvh

Håvard Lucasen

Prosjektleder

Vannområde Randsfjorden